

Vse več javnih zavodov v prehrano vključuje ekološka živila in živila iz shem kakovosti

18.5.2026 - | gov.si

Rezultati nadzora Inšpektorata RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo (IRSKGLR) za leto 2026 kažejo, da javni zavodi vse uspešneje uresničujejo cilje zelenega javnega naročanja ter vse bolj vključujejo ekološka živila in živila iz shem kakovosti. Napredek odraža večjo zavezanost višji kakovosti hrane ter ozaveščeno usmeritev k zdravju prijaznejši in okoljsko odgovorni prehrani.

V letu 2026 je bilo v nadzor vključenih 73 javnih zavodov (osnovne šole, vrtci in drugi javni zavodi). Pri 33 javnih zavodih je bil postopek javnega naročila zaključen, pri 40 pa je javni razpis še v teku. Primerjava z nadzorom iz leta 2023, ko javnim zavodom sicer še ni bilo treba dosegati predpisanih deležev ekoloških živil in živil iz shem kakovosti, kaže izrazito izboljšanje.

Medtem ko je leta 2023 66,7 odstotka javnih zavodov, vključenih v nadzor, dosegalo manj kot 5 odstotkov ekoloških živil, je bilo v letu 2026 zavodov s tako nizkim deležem 16,4 odstotka. Delež tistih, ki dosegajo vsaj 12 odstotkov ekoloških živil, pa se je iz 9,2 odstotka v letu 2023 povzpел na 45,2 odstotka v letu 2026.

Tudi na področju vključevanja živil iz shem kakovosti so rezultati zelo spodbudni. Leta 2023 je več kot polovica zavodov, vključenih v nadzor, (56,3 odstotka) še dosegala manj kot 5 odstotkov teh živil, v letu 2026 pa je bilo takšnih zavodov le še 8,2 odstotka. Hkrati se je povečal delež javnih zavodov, ki dosegajo najmanj 20 odstotkov teh živil – z 27,6 odstotka na 52,1 odstotka.

Posebej pozitiven napredek je opazen pri vrtcih, kjer je večina zavodov že dosegla oziroma presegla zahtevane deleže, napredek pa je viden tudi pri osnovnih šolah. Pozitivni trendi se kažejo tudi pri zavodih, kjer postopki javnega naročanja še niso zaključeni, kar kaže na nadaljnjo krepitev vključevanja živil iz ekološke pridelave in iz shem kakovosti.

Doseženi rezultati so tudi odraz okrepljenih aktivnosti Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP), ki je v zadnjih letih sistematično razvijalo podporno okolje za boljše vključevanje živil iz ekološke pridelave in živil iz shem kakovosti. Med ključnimi ukrepi so:

- sistematično delo na področju izobraževanj in usposabljanj za javne zavode ter kuharsko osebje (delavnice, regijski dogodki, strokovni vodniki), saj so zmogljivosti zavodov za učinkovito izkoriščanje obstoječih možnosti ključnega pomena;
- povezovanje deležnikov, zlasti kuharjev in pridelovalcev, prek različnih dogodkov;
- krepitev sodelovanja in povezovanja lokalnih pridelovalcev;
- celovita podpora razvoju ekološke pridelave (tehnološki napredek, prenos znanja in svetovanje, promocija ter razvoj dobavnih verig) in
- redno, vsakoletno spremljanje in nadzor nad doseganjem ciljev.

Rezultati nadzora kažejo, da javni zavodi vse bolj prepoznavajo pomen vključevanja trajnostnih živil v prehrano otrok, mladostnikov in drugih uporabnikov javne prehrane, hkrati pa se krepí sodelovanje z lokalnimi dobavitelji in odpornost prehranskih verig.

Kljub pozitivnim trendom ostajajo izzivi pri zagotavljanju stabilne dobave, organizaciji ponudbe ter

administrativni podpori javnim zavodom pri izvajanju postopkov javnega naročanja. Da bi tako organizatorji prehrane v vzgojno-izobraževalnih ustanovah kot drugi te izzive lažje premagali, je MKGP na spletni strani objavilo praktični vodnik »Kako do več lokalnih ekoloških živil na jedilnikih v vzgojno-izobraževalnih zavodih«, ki prikazuje dobre prakse in pristope za lažje vključevanje lokalnih ekoloških živil v procesih javnega naročanja, pomembno pa lahko pripomore tudi k vključevanju vseh lokalnih živil in shem kakovosti. Podlaga so konkretne prakse v slovenskem prostoru ter dejanske finančne, pridelovalno-oskrbovalne, infrastrukturne in kadrovske možnosti.

MKGP bo tudi v prihodnje nadaljevalo in dodatno krepilo podporne aktivnosti. Med drugim bo nadgradilo izvajanje delavnic in regijskih dogodkov za povezovanje deležnikov ter prenos dobrih praks, hkrati pa spodbujalo nadaljnji razvoj učinkovitih in stabilnih dobavnih verig. Cilj teh ukrepov je še dodatno povečati dostopnost trajnostnih in kakovostnih živil v javnih zavodih ter okrepiti njihovo vsakodnevno vključevanje v jedilnike.

Doseženi rezultati potrjujejo, da usklajeno delovanje vseh deležnikov – od države in javnih zavodov do pridelovalcev – prinaša konkretne premike. To predstavlja trdno osnovo za nadaljnji razvoj javne prehrane v smeri večje kakovosti, trajnosti in lokalne samooskrbe.

<https://www.gov.si/novice/2026-05-18-vse-vec-javnih-zavodov-v-prehrano-vkljucuje-ekoloska-zivila-in-zivila-iz-shem-kakovosti>